

Dosarul nr. 2ra-1633/18

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud: G. Comerzan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

12 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Mariana Pitic

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Liubov Voloșenco

în cauza civilă, la cererea depusă de petiționara Liubov Voloșenco, persoană interesată Consiliul raional Briceni cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică, împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Consiliul raional Briceni, a fost casată hotărârea din 05 decembrie 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni și a fost emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La data de 16 februarie 2017 petiționara Liubov Voloșenco, persoană interesată Consiliul raional Briceni a depus cerere cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică.

În motivarea cererii petiționara a indicat că, părinții săi, Pritula Ivan și Tcaci Liubovi Ivan, precum și buneii Pînzari Tcaci Ivan Vasile și Pînzari Tcaci Anna Ivan au fost victime a represiunilor politice, cărora le-au fost confiscate toată averea.

A susținut că, averea părinților săi care a fost confiscată în anul 1949 era compusă din următoarele bunuri: casa de locuit 12x8x3 (fundament-piatră, pereți-saman, acoperiș-draniță); casă de locuit 12x6x3 (fundament-piatră, pereți-saman, acoperiș-draniță); sură pentru oloiniță 12x6x3; oloiniță cumpărată în anul 1939 cu 200000 lei; șopron din scânduri pentru vite 6x2x3 (fundament-piatră, pereți-saman, acoperiș-draniță); sîiac din scânduri pentru păpușoi 6x2x3x (acoperiș-draniță); gard din scânduri cu 2 porți din stejar, lungimea 120 m; beci 6x3,5x2,5 (din piatră); fântână; grădină 50 ari, din care 10 ari pentru construcții și 40 ari pentru cartofi, legume, sfeclă și roșii; pomi fructiferi – 16; 28 știubeie cu familii de albini; prisacă 8x8 m; știubeie

goale -15; pres de stors mierea (medogonca) și alt inventar de uz casnic; pământ 5 ha, din care 1 ha - păpușoi, 1 ha - răsărită, 1 ha - soia, 0,5 ha - sfeclă de zahăr și 0,5 ha – lucernă, 16 oi - femele de prăsilă; 15 kg de miere; 8 kg de ceară; 1500 kg de grâu; 60 kg cânepă; 5000 kg păpușoi, 800 kg răsărită; 50 kg fasole; în anul 1948 s-a achitat impozit: 7000 rub, împrumutat la stat 3000 rub; în anul 1949 s-a achitat impozit: 3000 rub, împrumutat la stat 2400 rub; căruță pentru 2 cai, din metal - 1 buc; iapă cu căpăstru - 1 buc; plug de fier - 1 buc; grapă de lemn cu dinți de metal – 1; cultivator – 1; cântar de capacitate mare – 1; vacă de 5 ani – 1; vițel de 6 luni – 1; porci câte 100 kg - 5 capuri; inventar agricol - 3 sape noi, topor, 2 coase, 2 greble, 3 lopeți; 4 beschii, ciocane, clește; sofa; 2 paturi (din metal și din lemn); haine; dulap din lemn pentru haine; dulap-bufet pentru veselă; covor (5x2 m) - 1; covor ungherari (4x2,5 m) – 1; 3 paritari - lungimea 15 m; 14 lăicere din lână cu lungimea 5,7 m; 11 lăicere din cânepă cu lungimea 5,5 m; 8 perne 85x85 cm; 3 mese mari; 2 mese mici; farfurii-100 buc; linguri – 50 buc; 3 ceaune; oală de lut - 15 buc; căldări - 5 buc; căni; pahare; furculițe; cratițe; taburete; ligheane; laițe și scaune, iar a buneilor era compusă din casa de locuit 10x7,5x3 (fundament-piatră, pereți-saman, acoperiș- draniță); șopron din scânduri 10x4,3 acoperiș – draniță; șopron de locuit 6x3 m acoperiș draniță; șopron de locuit 8x4 din cărămidă roșie acoperiș draniță; sîiac din scânduri pentru păpușoi 4x2x3 acoperiș-draniță; fântână; vacă 5-6 ani - 1 buc; juncă - 6 luni - 1 buc; căruță pentru 2 cai – 1; cal cu toate necesare (șa, căpăstru); inventar agricol compus din plug, boroană, semănătoare, cultivator, cântar, săpi, lopeți; oi - 33 buc; 33 știubei de albini; inventar necesar de a îngriji de albini; medogonka și alt inventar; grădină 3ha din care 1 ha - grâu, 1 ha – păpușoi și 1 ha – răsărită; beci 4,5x2,5x3 (din piatră); mobilă; veselă; îmbrăcăminte și lemne de foc.

A solicitat constatarea faptului că în anul 1949 părinților săi, Pritula Ivan și Tcaci Liubovi Ivan, precum și buneilor Pînzari Tcaci Ivan Vasile și Pînzari Tcaci Anna Ivan, care au fost victime a represiunilor politice le-au fost confiscate bunurile indicate supra.

Prin hotărârea din 05 decembrie 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, a fost admisă parțial cererea petiționarei Liubov Voloșenco și a fost constatat că la momentul represiunilor politice în anul 1949 lui Pritula Ivan Dmitrii și Pritula-Tcaci Liubovi Ivan le-a fost confiscat următoarele bunuri: sîiac din scânduri pentru păpușoi 6x2x3x (acoperiș-draniță); gard din scânduri cu 2 porți din stejar, lungimea 120 m; beci 6x3,5x2,5 (din piatră); grădini 50 ari: (10 ari pentru construcții, 40 ari pentru grădină); pomi fructiferi - 16; 28 știubeie cu familii de albini prisacă 8x8 m; 15 știubeie goale; pres de stors mierea (medogonca); pământ 5 ha; 16 oi - femele de prăsilă; 15 kg de miere; 8 kg de ceară; 1500 kg de grâu; 60 kg de cânepă; 5000 kg păpușoi; 800 kg răsărită; 50 kg fasole; căruță pentru 2 cai, din metal - 1 buc; o iapă; plug de fier - 1 buc, grapă de lemn cu dinți de metal – 1; cultivator – 1; cântar de capacitate mare – 1; vacă de 5 ani – 1; vițel de 6 luni – 1; porci câte 100 kg - 5 capete; 3 sape noi; topor; 2 coase, 2 greble; 3 lopeți; 4 beschii; o sofa, 2 paturi (din metal și din lemn); dulap din lemn pentru haine; dulap-bufet pentru veselă; covor (5x2 m) -1; covor ungherari (4x2,5 m) – 1; 3 paritari - lungimea 15 m; 14 lăicere din lână cu lungimea 5,7 m; 11 lăicere din cânepă cu lungimea 5,5 m; 8 perne 85x85 cm; 3 mese mari; 2 mese mici; farfurii 100

buc; linguri 50 buc; 3 ceaune; oale de lut - 15 buc; căldări - 5 buc. Totodată, a fost constatat faptul că la momentul represiunilor politice în anul 1949 lui Pînzari -Tcaci Ivan Vasile și Pînzari Tcaci Anna Ivan le-a fost confiscat următoarele bunuri: sîiac din scânduri pentru păpușoi 4x2x3, acoperiș-draniță; vacă 5-6 ani - 1 buc; juncă - 6 luni - 1 buc; căruță pentru 2 cai - 1; un cal; oi - 33 buc; 33 știubeie de albini; medogoncă: grădină 3 ha; beci 4,5 x 2,5 x3 (piatră). În rest, cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Consiliul raional Briceni, a fost casată hotărârea din 05 decembrie 2017 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni și a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost scoasă de pe rol cererea petiționarei Liubov Voloșenco, persoană interesată Consiliul raional Briceni cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că, la soluționarea cererilor în procedura specială între părți nu poate să persiste un litigiu de drept, pe când, în situația din speță, se exprimă o neînțelegere sau conflict ivit între două persoane cu privire la modul de realizare a conținutului raportului juridic respectiv.

În circumstanțele descrie, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a constatat imposibilitatea examinării cererii formulate de Liubov Voloșenco în procedura specială, deoarece astfel de cerințe pot fi judecate doar în procedura litigioasă odată cu cerința de restituire a bunurilor sau a valorii bunurilor confiscate.

Mai mult ca atât, instanța de apel a menționat că conform art. 281 al. 2) lit. k) CPC, instanța judecă pricinile în care i se cere să constate faptul represiunii politice. Respectiv, procedurii speciale, nici nu-i revine competența constatării apartenenței bunurilor confiscate de la personalele represate.

În concluzie, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a relevat că conform art. 282 lit. c) CPC, pentru a se constata o faptă cu valoare juridică, urmează ca această soluție să nu fie legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanței judecătorești. Iar, din speța respectivă, rezultă că petiționarul solicită constatarea averii confiscate în urma represiunilor politice pentru ca ulterior să solicite încasarea contravalorii bunurilor, însă asemenea cerințe se soluționează doar în procedura contencioasă în cazul dezacordului cu sumele propuse de organele competente.

La data de 19 iunie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Liubov Voloșenco a declarat recurs împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei în fond, a încălcat și aplicat greșit normele de drept material și a apreciat în mod arbitrar probele, iar în rezultat i-a încălcat drepturile și libertățile fundamentale.

A afirmat că, Consiliul raional Briceni și Comisia Specializată pentru examinarea cererilor privind restituirea valorii bunurilor confiscate în urma represiunilor politice au participat la examinarea cauzei civile nr. 2-82/17, în calitate procesuală de persoane interesate, neavând drepturi și obligații procedurale a părților prevăzute de art. 50, 60, 68 Cod de procedură civilă.

A specificat că, instanța de fond corect a stabilit faptul posesiei, folosinței și dispoziției asupra bunurilor ce au fost confiscate de la părinții și bunei săi în cazul în care nu dispune de acte justificative care nu s-au păstrat în arhiva de stat.

A notat că, deși apelul declarat de Consiliul raional Briceni a fost depus în afara termenului legal prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel a dispus intentarea procedurii de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 06 martie 2018.

Recurenta a recepționat decizia instanței de apel la data de 24 aprilie 2018 (f.d. 166).

Astfel, recursul, declarat la data de 19 iunie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care

erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Liubov Voloșenco nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Liubov Voloșenco, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Liubov Voloșenco ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Liubov Voloșenco se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic